

Resum del document de Tesis Polítiques aprovat el VI Congrés d'Anticapitalistes

- Gener 2021 -

1. CONTEXT

1.1. El Coronavirus com a catalitzador de la crisi de civilització

Vivim enmig d'una profunda **crisi de civilització** del capitalisme fòssil i de la seva fase neoliberal que s'expressa en múltiples dimensions. Des de l'eclosió mundial de la pandèmia del coronavirus és especialment visible i urgent la **crisi sanitària**. La pandèmia ha posat en entredit la hipermobilitat de la globalització, el paper de l'agroindústria, el model industrial, la destrucció de la biodiversitat o la urbanització massiva de "ciutats misèria", entre d'altres qüestions.

L'increment de la càrrega de **treball de cures** que implica un context d'emergència sanitària ha aguditzat el **repartiment desigual** dels treballs i les **situacions d'explotació i vulnerabilitat**. Una situació que s'encavalca sobre una crisi de cures i reproductiva de llarg abast.

Es pot parlar d'una **crisi general dels serveis públics i els sistemes de protecció social** que ha mostrat el col·lapse d'una **administració pública debilitada per més d'una dècada d'austeritat**. Ho hem pogut veure, per exemple, en el minvat sistema educatiu post-retallades, en la tramitació de prestacions d'atur i ERTOS o en els serveis destinats a pal·liar l'emergència social o els problemes d'habitatge.

Aquesta **emergència social** és una conseqüència directa de la **fallida total del model econòmic i productiu** català i de l'Estat espanyol per **garantir unes condicions de vida mínimament dignes** a la població. L'especialització en la construcció i el turisme i la deslocalització de la indústria han provocat una **taxa d'atur elevada i l'extensió de la precarietat**. Aquesta transformació del món del treball, **l'empobriment generalitzat de les classes populars i el desballestament de l'Estat del benestar** també han suposat una **redefinició de les opressions racials i de gènere**.

Les polítiques imposades pels poders polítics i econòmics en resposta a la crisi del 2008 van suposar **l'assalt privat al béns comuns i els serveis públics** per fer créixer els beneficis del capital. **Les condicions de vida i treball de la classe treballadora han empitjorat** substancialment i **la precarietat s'ha cronificat** possibilitant una breu i inestable fase de creixement capitalista.

El **cop dur econòmic** que ha provocat la pandèmia s'ha volgut traslladar del tot **a les esquenes de la classe treballadora** aprofitant la debilitat de la seva posició. **Milions de treballadores precàries i temporals es van quedar sense feina i sense ingressos**, i d'altres es van veure abocades als ERTOS. Aquest mecanisme ha prolongat la crisi social i l'augment de l'atur, però única i exclusivament a costa de l'erari públic, sense cap tipus d'esforç extraordinari per part del Capital. **L'augment de la despesa pública** mentre els ingressos s'enfonsen ha preparat les condicions perfectes per a una **nova crisi del deute sobirà** i l'exigència de retallades draconianes des de la UE, el BCE o l'FMI.

La pandèmia del coronavirus ha precipitat un nou episodi de **recessió mundial** i una **aturada de la producció** simultània sense precedents, però les arrels de la crisi econòmica mundial no depenen d'un episodi puntual, i en certa manera exogen, a les dinàmiques capitalistes. Es tracta d'**una mateixa crisi que arrossega el sistema capitalista des dels 70**, en els darrers 50 anys el capitalisme ha anat

desplaçant aquesta profunda crisi en l'espai i en el temps sense tenir la capacitat de generar prou nous augments de la productivitat del treball i de la rendibilitat de les inversions per a una onada expansiva.

L'aspecte segurament més decisiu i irresoluble per al capitalisme d'aquesta crisi de civilització és la **crisi ecològica**, ja que l'esgotament de recursos fòssils i el truncament de processos regeneratius en la biosfera limiten escenaris de creixement i d'abundància material. La **crisi climàtica** s'ha situat com un dels temes centrals, no obstant això, cap de les mesures de capitalisme verd o socialdemòcrates plantejades des d'institucions estatals i internacionals es troben a l'altura del repte. Aquesta crisi ens obliga a **reformular gran part del programa clàssic del socialisme** i adaptar-lo a unes condicions que, fins i tot si s'apliqués ja un fortíssim pla de **transició ecosocial**, serien extraordinàriament dures.

El capitalisme porta la humanitat a un carreró sense sortida en multitud d'aspectes sense que, de moment, el "fre d'emergència" revolucionari estigui d'actualitat. El principal repte d'època és la **reconstrucció d'una alternativa al sistema capitalista** i, en especial, de la força social capaç de dur endavant aquesta alternativa.

1.2. El moment polític previ a la crisi del coronavirus a Catalunya: doble crisi estratègica

D'una banda, tenim la **crisi del sobiranisme/independentisme**. La valuosa experiència d'**octubre del 2017** es va tancar amb la imposició del 155, l'empresonament de gran part del Govern i dels líders d'ANC i Òmnium, l'exili de desenes de dirigents i activistes, i la imputació de milers de persones.

La tardor del 2017 certifica la **fallida** i el descrèdit a ulls de gran part del moviment **de l'estratègia de "desconnexió legal"** o de "la llei a la llei" sostinguda pel Govern i la direcció de les grans entitats. **La mobilització al carrer** va recuperar cert grau d'autonomia respecte del Govern i **manté el pols**, de vegades, amb dificultat i, en altres fases, amb grans explosions de protestes com les de la resposta a la sentència del procés a la tardor del 2019. La mobilització es combina amb un **buit estratègic a l'hora de definir quins podrien ser els propers passos**, com reorganitzar el sobiranisme o com superar els límits expressats el 2017.

D'altra banda, tenim **la via oberta pel 15M** i les mareas amb diferents declinacions posteriors. La redefinició de Podemos ha conduït a una **deriva governista** en la qual formar part de governs es convertia en l'objectiu últim, en lloc de ser un mitjà i, en conseqüència, a la **subalternització al PSOE**. L'altra cara del fracàs de l'aposta per "l'assalt institucional" és la **fallida del "municipalisme del canvi"** en les eleccions del 2019, tot i que cal posar en valor el que va suposar la participació en candidatures locals per a la politització de la gent.

El cicle obert pel 15M, amb l'excepció parcial de les lluites per l'habitatge, no ha estabilitzat **organitzacions socials** que donin sortides concretes i materials a la precarietat. Tampoc ha suposat un revulsiu en el **camp sindical** i les **experiències de govern** no han pogut materialitzar una alternativa que combati els efectes de la crisi i/o que amplii les expectatives de millora per a la majoria.

El reflux d'aquests grans moviments ha permès **certa estabilització política que a Catalunya** es va expressar als resultats de les eleccions municipals del 2019. Aquesta estabilització descansa en l'esgotament de les forces impugnadores del cicle anterior i la desmoralització militant d'una capa de gent que ha tornat a casa. L'escenari dels darrers temps torna a estar dominat per una **creixent apatia cap a la política**. Tot i així, **no s'ha tancat la situació d'instabilitat política constant** a Catalunya des del

final del pujolisme. Inestabilitat fa que les portes es mantinguin obertes encara malgrat l'**esgotament del cicle** i la **manca de noves forces** i energies.

S'ha produït una renovació de les protestes al carrer amb nous protagonismes i dinàmiques internacionals de **mobilització al moviment feminista i el moviment climàtic**. Moviments que impliquen una crítica i alternativa sistèmiques i estan sent la porta d'entrada a la política de milers de persones joves, especialment dones, tot i que es mostren un desfasament enorme entre la capacitat de mobilitzar i la capacitat d'organitzar.

2. CANVI DE CICLE: QUIN ÉS EL NOU PAPER D'ANTICAPITALISTES EN LA POLÍTICA CATALANA?

Encarem la fi d'un cicle polític i la necessitat de definir un **canvi de rol** de la nostra organització després d'una fase en què els nostres esforços s'han dirigit principalment a la construcció d'espais amplis: primer el Procés Constituent, després Podem i, per últim, els Comuns. Que hagi acabat la nostra participació als espais amplis que hem contribuït a fundar, construir i, en alguns casos, dirigir és la conseqüència de la derrota de les nostres posicions polítiques per part dels sectors "reformistes" o directament governistes d'aquests espais. De manera que en endavant **ens toca reconstruir tenint en compte l'experiència acumulada**.

Eixos principals per construir el nostre projecte polític a Catalunya en els propers anys:

2.1. Disputa ideològica i elaboració programàtica

La interpretació de la pandèmia i de les seves conseqüències obre un enorme camp de discussió cultural i ideològica, com succeeix en tots els casos de crisis i de grans xocs socials. Anticapitalistes hem de contribuir a aquesta **confrontació d'idees** assenyalant els factors estructurals del capitalisme que permeten entendre tot el que està succeint i posar en valor l'**ecosocialisme com a solució**.

D'una banda, cal aprofundir amb tota mena de materials didàctics i assequibles en la **relació entre el capitalisme i les causes de la pandèmia**. El risc de la proliferació de grans epidèmies té relació amb la **destrucció de la biodiversitat**. La **industrialització**, la **urbanització massiva** insalubre i la creació de "**ciutats misèria**" a les perifèries de les grans urbs posa a una població vulnerable i debilitada a nivell de sistema immunitari en contacte amb aquestes malalties. A més, la **globalització** posa les condicions perquè un brot local a qualsevol indret del món pugui ser un problema de salut pública global en qüestió de dies.

D'altra banda, és necessari fer un esforç per explicar com **el capitalisme afecta també les conseqüències de la pandèmia** i per lluitar contra la seva "naturalització". El **buidatge de la sobirania** mitjançant **el deute, les retallades i les privatitzacions** en el sistema sanitari condicionen la resposta a l'emergència sanitària i són responsables de milers de morts evitables i, fins i tot, de l'expansió del virus perquè podria ser completament diferent amb un sistema de **salut pública** i prevenció fort. El mateix succeeix amb el **sistema de residències i d'atenció a la dependència**. Els beneficis han anat per davant de tenir cura de les vides de les persones. En el camp del treball, la **precarietat laboral**, les altes taxes de **temporalitat i la dependència del turisme** són l'autèntica causa que transforma un problema de salut pública en una emergència social i envia milions de persones a la pobresa. Els **problemes d'accés a l'habitatge** expliquen que milers de famílies no puguin passar la quarantena en condicions, tinguin dificultats per aïllar-se per la sobreocupació i densitat dels habitatges o pateixin per perdre la seva llar.

Els multimilionaris s'han enriquit encara més mentre milions de persones es veuen amenaçades per l'exclusió social i l'arrel de les problemàtiques és prèvia al brot, està relacionada amb la **lògica implacable dels beneficis**.

La **crisi econòmica global** desfermada per la pandèmia **no és tracta un fet aïllat o imprevisible** que ha aturat la bona marxa de l'economia, la crisi ja estava a punt d'esclatar. Abans s'havia produït una ralentització del creixement i existia una bombolla de deute privat i públic sense precedents. Per aquest motiu l'establishment capitalista intenta impulsar una sortida de la recessió que fa com si cap dels greus problemes econòmics, socials i ecològics previs a la Covid-19 existissin.

La disputa per la interpretació de la crisi ha d'anar lligada a **respostes programàtiques** per als problemes més urgents i per als problemes de fons. És important construir una **alternativa creïble** per combatre l'apatia política i la política del mal menor. El centre del nostre programa de resposta a la crisi ha de ser la necessitat de **repartir els treballs i la riquesa per a una sortida justa i ecosocial**. Aquesta consigna es concreta en mesures com la reducció de la jornada laboral sense reducció de salari, una reforma fiscal radical que acabi amb la regressivitat que ha imposat el neoliberalisme, la prohibició dels acomiadaments en empreses amb beneficis, etc.

La **transició ecosocial** és un element central que connecta les propostes més immediates amb un canvi de model productiu a mig i llarg termini. S'ha d'incloure un pla de **reindustrialització amb criteris ecològics**. Per aconseguir-ho és necessari insistir en el repartiment del treball sense pèrdua de salari, el desenvolupament del sector públic i programes col·lectius de reconversió i formació per les persones treballadores de les indústries contaminants, amb control d'aquestes.

Cal perseguir la **sobirania alimentària** i per tant recuperar la vitalitat dels entorns rurals, acabar amb el model agroindustrial intensiu i fomentar la producció ecològica i de proximitat. Per suposat ha de transformar ràpidament el **model de mobilitat** a les ciutats i als pobles acabant amb el domini del vehicle privat de combustió i garantir el dret a la mobilitat mitjançant el transport públic gratuït, i ha d'impulsar la **transició energètica** que permeti una descarbonització ràpida del conjunt de l'economia. La transició ecosocial ha de suposar un **canvi de model productiu** que acabi amb el domini de la triada totxo-turisme-finances i diversifiqui l'activitat econòmica per respondre a les necessitats socials amb una producció sostenible. Per tant, una transició ecosocial amb mesures suficients per encarar la crisi climàtica i justa implica un enorme **conflicte de classe contra els principals poders econòmics**.

La pandèmia també ha generat un escenari addient per lluitar per **serveis 100% públics** amb recursos suficients. El programa en aquest camp ha d'incloure mesures d'emergència com un **pla de xoc a l'atenció primària sanitària, la reducció de ràtios als centres educatius o un pla per bastir un sistema públic de residències i atenció a la gent gran** que acabi amb el model dominat per empreses i fons d'inversió de pèssima qualitat assistencial i precarietat laboral. A la vegada ha d'incloure **mesures estructurals** com **acabar amb totes les formes de mercantilització i privatització** dels serveis públics, la democratització del funcionament dels centres públics amb un rol protagonista de les treballadores en la seva gestió o l'extensió del sector públic cap a altres necessitats com l'**habitatge** o l'**alimentació**.

L'extensió del sector públic és també clau des de dos punts de vista:

1) La creació d'un **sector socialitzat de les cures** a les persones que combati l'explotació de les dones dins i fora de les llars i posi en valor socialment les feines relacionades amb la reproducció social. Per avançar en contra la divisió sexual del treball i a favor d'un repartiment just de les tasques domèstiques i reproductives.

2) La **gratuïtat en l'accés als béns i serveis** per cobrir tantes necessitats bàsiques com sigui possible (educació, sanitat, cures, mobilitat, alimentació, habitatge, aigua, energia...), per avançar en la **desmercantilització**.

Aquestes mesures estan lligades a un **canvi en la direcció de l'economia** per acabar amb el domini de la lògica dels beneficis. Aquest canvi de rumb implica la **democratització** del conjunt de l'economia, l'**expropiació** dels sectors estratègics i la introducció de la **planificació**, vital per poder cobrir les necessitats socials i organitzar els treballs en una societat que haurà de viure amb recursos naturals menguants i amb l'imperatiu de decréixer en la producció de béns per la crisi ecològica.

2.2. Articulació de lluites i moviments socials

Hem de donar **resposta a la crisi de la militància** al conjunt de la societat i a la fragilitat dels lligams politicsocials. Cal apostar per les organitzacions estables, amb voluntat de ser massives i que mirin cap enfora permanentment. Apostem per un model d'organitzacions que persegueixin **lligams socials forts** i tenir capacitat de penetrar en la quotidianitat dels barris i pobles. És important per **aturar les ofensives de l'extrema dreta** d'aprofitar-se de la degradació de les condicions de vida als barris populars.

Hem de defensar el **pluralisme** dins dels col·lectius i la integració de diferents tradicions polítiques i de militants de diferents organitzacions en un **treball unitari**, amb capacitat de ser **espais oberts** cap a persones poc polititzades, treballant amb el teixit de cada barri i poble de manera no sectària.

Cal trencar certa tendència a la fragmentació i la hiperespecialització per no produir col·lectius sectorials dispersos i poc connectats. Segurament el més valuós és cercar **iniciatives conjuntes entorn de reivindicacions compartides** i d'aquesta manera propiciar experiències de lluita per al conjunt d'activistes de base d'aquests moviments.

Estem en bona predisposició de treballar en el vincle entre, d'una banda, les organitzacions sindicals i les **lluites laborals** i, de l'altra, el **moviment ecologista**. Treballant fòrmules perquè les perspectives ecofeixistes no guanyin pes i possibilitant un nou model productiu en contra dels interessos de les transnacionals.

Amb el **moviment antiracista** tenim la tasca d'obrir un debat que abordi els diferents reptes que aquest planteja. L'auge d'aquest moviment des d'una perspectiva internacionalista que assenyala les contradiccions del capitalisme global ha d'estar acompanyat dels debats i activitats locals.

2.3. El nostre paper estratègic

En el període anterior que ara es tanca, hem adquirit **credibilitat política i estratègica** fruit d'una intervenció en termes generals coherent i de la nostra capacitat per tenir un discurs i propostes raonablement sòlides, en un context de dificultat estratègica generalitzada. Tota credibilitat política a llarg termini passa també per tenir **més fortalesa organitzativa i capacitat d'intervenció**.

La tasca central de període a Catalunya és, i de fet ho és des de l'esclat de la crisi del 2008, construir una **majoria social amb arrelament popular** que defensi un **programa de ruptura**. Una majoria que sigui capaç d'aixecar i fer creïble una estratègia per les dues grans tendències en curs: la **crisi socioeconòmica** amb l'empobriment generalitzat que genera i la voluntat democràtica d'**autodeterminació**.

Per aconseguir bastir aquesta majoria favorable a la ruptura és necessària una **recomposició de fons de l'esquerra rupturista i sobiranista catalana** que ha de tenir expressió en el terreny electoral, però no únicament ni de manera prioritària. Ha d'intervenir en la quotidianitat a barris, pobles i centres de treball impulsant la **conquesta de drets socials** amb lluites i fer madurar, socialitzar i avançar en un **programa polític anticapitalista**. Ha de ser una força capaç de reforçar i impulsar les diferents **resistències**, les experiències d'**autogestió** i tota mena d'embrions de **contrapoder**.

Una qüestió estratègica decisiva és saber amb quins **agents polítics de l'esquerra radical** i aliances es pot impulsar aquest projecte rupturista. Hem de seguir aprofundint els debats i la relació amb el sector crític de **Comuns** i **Podem**, amb els sectors de **l'Esquerra Independentista i/o la CUP** que en els darrers temps han tingut posicions similars a les nostres i, crucialment, amb la **nova generació activista** sorgida del **feminisme** i el **moviment contra el canvi climàtic**.

Malgrat la nostra sortida de Catalunya en Comú, hem continuat participant a **Desbordem** com a espai per a socialitzar-hi les posicions i iniciatives, però fora de tota lògica de corrent interna i treballant iniciatives que incideixin políticament fora de l'espai.

Formem part de **candidatures municipals** de diverses composicions, la nostra tasca en aquests espais serà la de lluitar per fer avançar cap a bastir les majories favorables a la ruptura. La recomposició de l'esquerra rupturista i sobiranista catalana passa, en certa mesura, per **tenir exemples municipals funcionals** en els quals poder fixar-se. S'ha d'intentar que els espais on participem siguin el més dinàmics possibles i serveixin de facilitadors per a les aliances (no només entre partits) que creiem necessàries a nivell català. Caldria participar en totes les campanyes en la **defensa activa de les nostres línies polítiques i programàtiques**.

És important connectar aquesta tasca amb la **nova generació d'activistes feministes i ecologistes** i amb **noves lluites** que puguin aparèixer en el futur. No es poden aconseguir grans transformacions sense construir una **alternativa política** i únicament des de la mobilització al carrer. La **intervenció social** i la **intervenció política** no s'han d'entendre com a dos móns separats, sinó com a aspectes profundament interrelacionats i que s'alimenten mútuament.

Per construir una majoria alternativa a Catalunya cal elaborar una **proposta estratègica per a l'autodeterminació** creïble i amb capacitat de convèncer el moviment sobiranista/independentista a la vega-

da que interpel·la sectors no independentistes. Es manté la necessitat d'**obrir un procés constituent cap a la República Catalana**, però per incorporar-hi les "llicions d'octubre" es necessiten:

- 1) **Aliances** confederals i internacionals fortes per poder aïllar el règim i exercir l'autodeterminació.
- 2) **Autoorganització** popular i capacitat per fer front la repressió sostenint el conflicte en el temps.
- 3) Programa socioeconòmic **antiausteritat** clar per construir una majoria social prou àmplia.

Com a primera fase necessitem estimular **espais de debat plural**. A través d'aquests fòrums hem de cercar i treballar aliances amb tota mena d'actors que comparteixin l'objectiu d'aixecar una **alternativa al neoliberalisme** a Catalunya. De la mateixa manera, hem d'intervenir en el debat públic per a l'impuls de **noves eines polítiques rupturistes** i amb voluntat d'esdevenir majoritàries.

3. CONCLUSIONS

En síntesi, les tasques que es deriven del període giren entorn de 4 eixos:

- 1) Potenciar la **formació**, cuidant-ne la independència estratègica, programàtica i organitzativa i consolidant i ampliant l'entorn.
- 2) Batalla de les **idees**: elaborar materials de les causes i conseqüències de la crisi, que té la pandèmia com a detonant. Elaboració programàtica en resposta a la crisi amb l'ecosocialisme com a eix vertebrador d'un horitzó de transició just i centrat en la defensa d'allò públic, el repartiment radical de la riquesa i la democratització de l'economia.
- 3) Impuls d'un nou cicle de **mobilitzacions** que potenciï la incorporació de noves activistes i militants. Suport a la creació d'**estructures socials estables i àmplies** que combinin la incidència política i la capacitat d'intervenció als barris i pobles. Estimular el **vincl entre lluites ecologistes i sindicals**.
- 4) **Recomposició de l'esquerra rupturista i sobiranista catalana** i reforçar l'elaboració estratègica. Desenvolupar les llicions de l'1-O i del cicle 15M-Marees-Podem-Municipalisme per preparar nous embats. Estimular **espais plurals de debat** que fomentin la participació directa de les bases i que posin les primeres pedres per a la construcció d'espais polítics partidaris rupturistes i de confluència.